

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z SZACHÓW
W KLASACH I-III
SPOŁECZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 2 W BIAŁYMSTOKU
obowiązujący w roku szkolnym 2023/2024

I. Podstawa prawna do opracowania PSO:

- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572 ze zm.) - art. 44b.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej dla szkoły podstawowej
- Statut Społecznej Szkoły Podstawowej nr 2 w Białymstoku
- Program autorski: „Program nauki gry w szachy w nauczaniu zintegrowanym”.

II. Cele oceniania:

- bieżąca obserwacja i analiza osiągnięć uczniów,
- informowanie uczniów o postępach lub brakach w opanowaniu wiadomości i umiejętności,
- wspieranie rozwoju ucznia,
- motywowanie do nauki, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów,
- wdrażanie do systematycznej pracy,
- wyrabianie umiejętności samooceny i samokontroli własnych kompetencji,
- dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach lub trudnościach ucznia.

III. Informacje ogólne

Szachy odgrywają istotną rolę w nabywaniu i kształtowaniu wielu umiejętności wykorzystywanych przez człowieka w ciągu całego życia. Wprowadzenie nauki gry w szachy w młodszym wieku szkolnym wpływa wszechstronnie na rozwój uczniów. Dzieci uczące się grać w szachy dostrzegają w nich przede wszystkim rozrywkę, nie zdając sobie sprawy, że bawiąc się drewnianym wojskiem, uczą się i doskonalą swoje umysły. Nauka gry w szachy rozwija u dzieci zdolności matematyczne, logiczne myślenie, umiejętność analizy napotykaných problemów i ich rozwiązywania. Młody szachista jest bardziej opanowany, cierpliwy i wytrwały, lepiej radzi sobie z niepowodzeniami niż jego rówieśnicy.

Szachy kształtują wyobraźnię, dają pewność siebie, uczą też szacunku do przeciwnika i samego siebie. Rozwijają i ćwiczą wyobraźnię przestrzenną, poprawną koordynację ruchów, uczą rozróżniania stron świata, kierunków lewo-prawo oraz określania odległości między przedmiotami. Jest to swoista lekcja geometrii, która w sposób często przez ucznia niewidoczny pomoże mu w matematyce, fizyce, a nawet technice i geografii.

IV. Zasady oceniania osiągnięć edukacyjnych:

1. Ocenianie bieżące

- A. W klasach I i II ocenianie odbywa się za pomocą skali punktowej z możliwością stosowania znaków „+” i „-” (wpisywane do Librusa). Nauczyciel może również stosować stempelki, znaczki itp. (używane w zeszytach przedmiotowych i zeszytach ćwiczeń).
- 6 pkt - wysmienite opanowanie wiadomości i umiejętności

Ramowe kryteria:

    - uczeń w stopniu doskonałym opanował wiedzę i umiejętności określone programem nauczania danej dziedziny edukacyjnej,
    - samodzielnie i twórczo rozwija własne zdolności i zainteresowania,
    - biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych,
    - proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje problemy wykraczające poza program nauczania,
    - szuka różnych sposobów rozwiązań sytuacji problemowych.
  - 5 pkt - bardzo dobre opanowanie wiadomości i umiejętności

Ramowe kryteria:

    - uczeń opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania danej dziedziny edukacyjnej,
    - sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte programem nauczania,
    - potrafi zastosować posiadaną wiedzę w rozwiązywaniu zadań i problemów w nowych sytuacjach.
  - 4 pkt - dobre opanowanie wiadomości i umiejętności

Ramowe kryteria:

    - uczeń opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania z niewielkimi brakami,
    - poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych,
    - samodzielnie rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne.
  - 3 pkt - zadowalające opanowanie wiadomości i umiejętności

Ramowe kryteria:

    - uczeń opanował wiadomości i umiejętności w niepełnym zakresie, umiejętności wymagają ćwiczeń, a wiadomości uzupełnień;
    - rozwiązuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o niewielkim stopniu trudności;
    - podejmuje próby samodzielnego rozwiązywania typowych zadań teoretycznych i praktycznych.
  - np – nieprzygotowanie

Ramowe kryteria:

    - uczeń nie opanował minimalnych wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania,
    - nie rozumie podstawowych pytań i poleceń nauczyciela,
    - nie jest w stanie rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności,
    - nie prowadzi systematycznie zeszytu przedmiotowego, nie potrafi korzystać z podręcznika,
    - jest bierny na lekcji i nie wykazuje zainteresowania lekcją,
    - nie odrabia prac domowych.
    - prace klasowe / testy / sprawdziany, praca w grupie sprawiają mu dużą trudność.
- B. W klasie III ocenianie bieżące wyrażone jest w stopniach, którym odpowiadają sformułowania słowne:
- 6 – celujący

Ramowe kryteria:

    - uczeń osiągnął niemal 100% umiejętności wymaganych w obowiązującym programie nauczania,
    - posiadał wiedzę i umiejętności wymagane w programie nauczania,
    - samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia także poza lekcjami,

- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami,
  - w sposób spontaniczny odpowiada na pytania nauczyciela,
  - wypowiada się w sposób logiczny a jego wymowa jest prawidłowa,
  - jest aktywny na lekcji,
  - odrabia wszystkie zadania domowe starannie, poprawnie i systematycznie,
  - dobrze pracuje na lekcji, jego praca nie budzi żadnych zastrzeżeń.
- 5 - bardzo dobry
- Ramowe kryteria:
- uczeń posiada pełen zasób wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania,
  - bez problemu odpowiada na pytania i chętnie współpracuje zarówno z nauczycielem jak i z grupą,
  - starannie odrabia wszystkie zadania domowe z drobnymi i sporadycznymi błędami,
  - sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
  - aktywnie uczestniczy w lekcji.
- 4 – dobry
- Ramowe kryteria:
- uczeń posiada wiadomości i umiejętności średnio trudne do opanowania,
  - zna i rozumie nauczany materiał,
  - potrafi właściwie użyć wiadomości zdobytych na lekcji do rozwiązywania średnio trudnych zadań,
  - aktywnie uczestniczy w lekcji,
  - odrabia wszystkie zadania domowe starannie, ale zdarzają się drobne błędy.
- 3 – dostateczny
- Ramowe kryteria:
- uczeń posiada zasób wiadomości i umiejętności, które są stosunkowo łatwe do opanowania i konieczne do dalszej nauki,
  - opanował podstawy przewidziane programem nauczania, rozumie je, potrafi wytłumaczyć „własnymi słowami”,
  - rozwiązuje zadania o umiarkowanym stopniu trudności,
  - w sposób prosty, lecz logiczny odpowiada na pytania nauczyciela,
  - w większości odrabia zadania domowe, lecz nie zawsze wykonane są one poprawnie i starannie,
  - jest średnio aktywny na lekcji.
- 2 – dopuszczający
- Ramowe kryteria:
- uczeń posiada zasób najprostszych (elementarnych) wiadomości i umiejętności,
  - zna podstawową terminologię z danego zakresu tematycznego,
  - rozwiązuje zadania o niewielkim stopniu trudności,
  - ma trudności w rozumieniu podstawowych poleceń i ma problemy z korzystaniem z podręcznika i ćwiczeń,
  - wykazuje w minimalnym stopniu zainteresowanie lekcją i nowymi wiadomościami.
- 1 – niedostateczny
- Ramowe kryteria:
- uczeń nie opanował minimalnych wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania,
  - nie rozumie podstawowych pytań i poleceń nauczyciela,
  - nie jest w stanie rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności,
  - nie prowadzi systematycznie zeszytu przedmiotowego i nie potrafi korzystać z podręcznika,
  - jest bierny na lekcji i nie wykazuje zainteresowania lekcją,
  - nie odrabia zadań domowych,

- prace klasowe / testy / sprawdziany, praca w grupie sprawiają mu dużą trudność.
2. Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych
Ocenianie śródroczne po I okresie polega na indywidualnym spotkaniu wychowawcy z rodzicami, podczas którego nauczyciel ustnie informuje o postępach w nauce i zachowaniu ucznia na podstawie „Karty obserwacji ucznia” przygotowanej przez wychowawcę klasy w formie opisowej.
Roczna ocena klasyfikacyjna w klasach I - III jest oceną opisową i w takiej formie pojawia się na świadectwie.

V. **Oceniane formy aktywności:**

- Prace domowe – mogą być oceniane za pomocą oceny lub znaku „+”.
- Ćwiczenia – sprawdzane i oceniane minimum jeden raz w roku szkolnym.
- Aktywność – nagradzana znakiem „+” za 5 zgromadzonych „plusów” uczeń otrzymuje 5 punktów z wpisem do dziennika.
- Praca dodatkowa – za reprezentowanie szkoły w zawodach pozaszkolnych uczeń otrzymuje ocenę 6.
- Nieprzygotowanie się do lekcji, braki – uczeń otrzymuje wpis o nieprzygotowaniu się do lekcji (obejmuje brak zeszytu, ćwiczeń, zadania domowego).

VI. **Informacje dodatkowe**

- Uczeń zobowiązany jest do systematycznego prowadzenia zeszytu przedmiotowego i ćwiczeń, a także posiadania niezbędnych przedmiotów piśmienniczych.
- Uczeń, który był nieobecny na 1-2 ostatnich lekcjach jest zobowiązany do nadrobienia materiału we własnym zakresie. W przypadku dłuższej nieobecności należy skonsultować się z nauczycielem.

Opracował:
Tomasz Kozłowski

Białystok, 01.09.2023 r.